

Het Klokhuis over Kinderarbeid

Handleiding

Menu

Het Klokhuis over Kinderarbeid ntr:
Eerlijke chocolade

1 Waar komt cacao vandaan?

2 Van vrucht tot cacaofoon

3 Alles over eerlijke handel

4 Jouw winkelmandje

5 Wie verdient wat?

6 Zo kun je helpen!

Menu

Het Klokhuis over Kinderarbeid ntr:
Kinderarbeid

1 Een dag uit het leven van...

2 Kinderarbeid of niet?

3 Alles over Kinderarbeid

4 Kinderarbeid wereldwijd

5 Kinderen hebben rechten

6 Een schooldag in Ivoorkust

7 Los de puzzel op!

8 Op naar een betere toekomst

?
Home

Inhoud

Opbouw van het lespakket	3
Doelen	3
Kerdoelen	3
Benodigdheden	3
Toelichting en lessuggesties	3
Les 1: Eerlijke chocolade	4
1. Waar komt cacao vandaan?	4
2. Van vrucht tot cacao boon	4
3. Alles over eerlijke handel	4
4. Jouw winkelmandje	5
5. Wie verdient wat?	5
6. Zo kun je helpen!	5
Les 2: Kinderarbeid	6
1. Een dag uit het leven van...	6
2. Kinderarbeid of niet?	6
3. Alles over kinderarbeid	6
4. Kinderarbeid wereldwijd	7
5. Kinderen hebben rechten	8
6. Een schooldag in Ivoorkust	9
7. Los de puzzel op!	9
8. Op naar een betere toekomst	9

Volgens de International Labour Organization gaan wereldwijd ongeveer 168 miljoen kinderen elke dag naar hun werk in plaats van naar school. Ze maken vaak lange dagen en doen zwaar, vies en gevaarlijk werk. Omstandigheden die we kinderarbeid noemen. Ivoorkust is een land waar kinderarbeid veel voorkomt: maar liefst 1 op de 3 kinderen werkt hier. Veelal in de landbouwsector, zoals op bananen-, koffie- en cacaoplantages. In twee afleveringen gaat Het Klokhuis op bezoek bij een cacaoplantage in Ivoorkust. Dolores ziet wat de cacaoboeren zelf doen aan het verbeteren van hun leefomstandigheden en die van hun kinderen en hoe we hier vanuit Nederland een bijdrage aan kunnen leveren. Bij deze twee afleveringen hoort dit (digitale) lespakket voor groep 7 en 8 dat verwerkingsopdrachten en handvatten biedt om (klassikaal) met dit onderwerp aan de slag te gaan.

Opbouw van het lespakket

In elke TV-aflevering staat een thema centraal:

- Eerlijke chocolade
- Kinderarbeid

U kunt deze afleveringen voordat u de lessen behandelt op het digibord bekijken via www.hetklokhuis.nl. In de lessen zelf zien de leerlingen korte fragmenten uit deze afleveringen.

Dit lespakket bestaat uit:

- Twee digileskaarten met cliptoetsen, interactieve opdrachten en werkbladen;
- Deze docentenhandleiding met antwoorden, achtergrondinformatie en lessuggesties;
- Indien besteld: een klassikale quiz over kinderarbeid en eerlijke handel.

Beide lessen beslaan een tot anderhalf lesuur en zijn zo opgebouwd dat u alle opdrachten in een keer achter elkaar kunt behandelen of over meerdere lessen kunt verspreiden.

Doelen

Nadat leerlingen de opdrachten uit het lespakket gemaakt hebben:

- Weten ze wat kinderarbeid is, waarom dit tegengegaan moet worden, wat de impact is van kinderarbeid in o.a. West-Afrika en wat eerlijke handel doet tegen kinderarbeid.
- Weten ze waar cacao vandaan komt, hoe het groeit, wat het belang is van de cacao-teelt voor het inkomen van kleine boeren in West-Afrika en de rol van eerlijke handel hierin.
- Kunnen ze een relatie leggen tussen cacao-teelt en kinderarbeid.

Kerdoelen

De inhoud van dit lespakket sluit aan bij de volgende kerndoelen van het basisonderwijs:

Nederlands

Kerdoel 3: De leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat opiniërend van karakter is en leren met argumenten te reageren.

Oriëntatie op jezelf en de wereld

Mens en samenleving:

Kerdoel 34: De leerlingen leren zorg te dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen.

Natuur en techniek:

Kerdoel 41: De leerlingen leren over de bouw van planten, dieren en mensen en over de vorm en functie van hun onderdelen.

Ruimte:

Kerdoel 47: De leerlingen leren de ruimtelijke inrichting van de eigen omgeving te vergelijken met die in omgevingen elders, in binnen- en buitenland, vanuit de perspectieven landschap, wonen, werken, bestuur, verkeer, recreatie, welvaart, cultuur en levensbeschouwing.

Benodigheden

De meeste opdrachten in dit lespakket zijn uit te voeren vanaf het digibord. De volgende opdrachten bevatten een werkblad:

- Les 1: Eerlijke chocolade: 5. Wie verdient wat?
- Les 2: Kinderarbeid: 1. Een dag uit het leven van...

Het is aan te raden deze voorafgaand aan de les voor alle leerlingen te printen.

Ook bevat het lespakket twee groepsopdrachten waarbij de klas in groepjes wordt verdeeld en leerlingen hun bevindingen noteren:

- Les 1: Eerlijke chocolade: 4. Jouw winkelmandje
- Les 2: Kinderarbeid: 5. Kinderen hebben rechten

Toelichting en lessuggesties

Les 1: Eerlijke chocolade

1. Waar komt cacao vandaan?

Opdrachtvorm: cliptoets

Duur: +/- 7 minuten

Werkvorm: klassikaal

Doel: leerlingen weten wat er allemaal bij komt kijken om cacao te produceren.

Aan de hand van een cliptoets wordt het cacao proces inzichtelijk gemaakt. Het filmpje wordt af en toe onderbroken door een meerkeuzevraag. Laat de klas discussiëren over het juiste antwoord en klik de keuze van de leerlingen aan. Wanneer het antwoord klopt, kunt u het filmpje vervolgen. Net zo lang tot alle vragen beantwoord zijn en het filmpje is afgelopen.

Antwoorden:

1. C: Dit is een cacaovrucht.
2. B: Is niet waar omdat een boom 20-30 vruchten per jaar geeft.
3. B: Er zit nog vruchtvlies om deze bonen.
4. C: Het fermenteren duurt 7 dagen.
5. B: Ze keren de bonen, zodat ze rondom goed drogen.

2. Van vrucht tot cacao

Opdrachtvorm: seriëren

Duur: +/- 7 minuten

Werkvorm: klassikaal

Doel: leerlingen kunnen de stappen uit het productieproces van cacao in de juiste volgorde plaatsen.

Het vaste element in deze digitale interactie bestaat uit zes stappen. Rond deze stappen staan zes foto's en zes begrippen verspreid over de pagina. Het is aan de leerlingen om de woorden en foto's naar de juiste stap in het productieproces te slepen. Klopt het antwoord niet? Dan gaan de foto en het begrip terug naar de beginplek. Klopt het wel? Dan blijven de foto en het begrip staan. Als alle stappen zijn ingevuld, verschijnt er een pop up die zegt dat alles goed is en kunt u terugkeren naar het hoofdmenu waar u de les kunt vervolgen.

Tip: Kennen de leerlingen de betekenis van alle begrippen? Bespreek ze nog eens klassikaal.

Antwoorden:

3. Alles over eerlijke handel

Opdrachtvorm: cliptoets

Duur: +/- 7 minuten

Werkvorm: klassikaal

Doel: leerlingen weten wat eerlijke handel is en kunnen voorbeelden noemen van productgroepen waarbij eerlijke handel een rol speelt.

In deze cliptoets laat presentatrice Dolores zien wat eerlijke handel is en vooral in welke product-categorieën er sprake kan zijn van eerlijke handel. Het filmpje wordt af en toe onderbroken door een meerkeuzevraag. Laat de klas discussiëren over het juiste antwoord en klik de keuze van de leerlingen aan. Wanneer het antwoord klopt, kunt u het filmpje vervolgen. Net zo lang tot alle vragen beantwoord zijn en het filmpje is afgelopen. Dolores sluit de cliptoets af door te vragen welke eerlijke handel-producten de leerlingen gebruiken. Deze vraag vormt een bruggetje naar de volgende opdracht.

Antwoorden:

1. B: Coöperatie betekent dat je met anderen samenwerkt.
2. C: Deze boeren kopen samen producten als mest in en slaan hun bonen samen op.
3. A: Dat wij in de supermarkt niet teveel betalen, is niet waar.
4. C: Ananas, ijs en suiker. Bij A en B vallen spaghetti en peren uit te toon.

4. Jouw winkelmandje

Opdrachtvorm: reproduceren en discussiëren

Duur: +/- 15 minuten

Werkvorm: individueel, in groepjes en klassikaal

Doel: leerlingen zich bewust laten worden van hun koopgedrag.

In de vorige opdracht hebben leerlingen geleerd wat eerlijke handel is en op welke grondstoffen en producten dit van toepassing is. Laat de leerlingen, nu ze dit weten, individueel een lijstje maken van producten die hieronder vallen en die zij zelf gebruiken. Als ze klaar zijn, gaan ze in groepjes van vier bij elkaar zitten en vergelijken ze de producten die ze hebben opgeschreven met elkaar. Samen bespreken ze waarop ze letten als ze de producten die ze hebben opgeschreven met hun ouders kopen. Denk aan smaak, prijs, duurzaamheid, merk, eerlijke handel, is er al of niet sprake van kinderarbeid etc. Rond de activiteit klassikaal af door met de leerlingen te discussiëren over hun bevindingen. Wat vinden ze het belangrijkste als ze een van de producten op hun lijstje met hun ouders kopen? Vraag de leerlingen eventueel ook om dit van tevoren met hun ouders te bespreken. Stel naar aanleiding van deze discussie een klassen top 5 samen op het digibord.

Tip: stel de top 5 aan het einde van de lessenreeks opnieuw samen en vergelijk die met deze top 5. Zijn er verschillen te ontdekken? Hoe komt dat?

5. Wie verdient wat?

Opdrachtvorm: infographic en werkblad

Duur: +/- 15 minuten

Werkvorm: individueel of in groepjes

Doel: leerlingen worden zich bewust van de machtsongelijkheid in de cacao handelsketen.

Bij deze opdracht illustreert een infographic de machtsongelijkheid in de cacao handelsketen. Dit wordt aangevuld door de opdrachten en informatie op het werkblad. Wie doet welk werk en wie verdient wat? Leerlingen bekijken de infographic op het digibord en beantwoorden vervolgens de vragen op hun werkblad individueel of in groepjes. Bespreek de antwoorden als iedereen klaar is klassikaal. Welke conclusies trekken de leerlingen?

Antwoorden:

1. De infographic laat zien dat heel veel cacaoboeren hard werken voor een handjevol tussenbedrijven (zoals fabrikanten en supermarkten) die hun producten weer aan heel veel consumenten verkopen. De tussenbedrijven hoeven (dankzij machines) het minst zware werk te doen, maar verdienen wel het meeste geld. Dit wordt vooral duidelijk in de volgende opgaven.
2. Een cacaoboer verdiende rond 1990 ongeveer 32 cent per verkochte chocoladereep.
3. Nu verdient een cacaoboer nog maar 10 cent per verkochte reep.
4.

	Rond 1990:	Nu:
Boeren	€ 0,32	€ 0,10
Fabrikanten	€ 1,12	€ 1,40
Supermarkten	€ 0,24	€ 0,34
5. Uit de berekening wordt duidelijk dat cacaoboeren nu drie keer zo weinig verdienen als rond 1990, terwijl de fabrikanten en supermarkten alleen maar meer zijn gaan verdienen. Vraag de leerlingen klassikaal wat ze daarvan vinden en laat ze hun mening toelichten. Is de klas het met elkaar eens?
6. De leerlingen beantwoorden deze vraag naar eigen inzicht. Laat leerlingen hun bevindingen mondeling of op het digibord presenteren en toelichten. Wat hebben ze veranderd aan de verdeling? Waarom? Zullen alle partijen nu nog steeds rond kunnen komen? Discussieer hier klassikaal over.

6. Zo kun je helpen!

Opdrachtvorm: groepsdiscussie

Duur: +/- 7 minuten

Werkvorm: klassikaal

Doel: leerlingen aan het nadenken zetten over hoe zij een positieve bijdrage kunnen leveren aan de levensomstandigheden van boeren en kinderen in ontwikkelingslanden.

Sluit de eerste les af met een groepsdiscussie. Stel leerlingen daarbij de volgende vragen: 'Wat kun jij doen om eerlijke handel te stimuleren?' en 'Wat vind je belangrijk als je winkelt?' Blik daarbij terug op de opdrachten die de leerlingen deze les gemaakt hebben en de top 5 die ze bij opdracht 4 hebben samengesteld. Schrijf (nieuwe) bevindingen eventueel in een woordweb op het digibord.

Les 2: Kinderarbeid

1. Een dag uit het leven van...

Opdrachtvorm: werkblad

Duur: +/- 15 minuten

Werkvorm: individueel

Doel: leerlingen kunnen een vergelijking trekken tussen hun eigen leven en dat van een kind in West-Afrika dat niet naar school gaat en elke dag moet werken.

Ter introductie van deze les deelt u het werkblad uit aan de leerlingen. Op dit werkblad lezen ze een dagboekfragment van de veertienjarige Maalik die net als zijn broertje en zus elke dag werkt en niet naar school gaat. Na het lezen van het dagboekfragment schrijven leerlingen ook een verhaaltje waarin ze hun dag beschrijven. Vervolgens vergelijken ze hun eigen dagboekfragment met dat van Maalik. Welke ontdekkingen doen ze? Laat de leerlingen de opdrachten individueel maken, maar bespreek ze klassikaal na.

Tip: Vraag of er leerlingen zijn die hun dagboekfragment willen voorlezen.

Antwoorden:

Leerlingen beantwoorden alle vragen naar eigen inzicht. Vraag 2 t/m 5 lenen zich voor een klassendiscussie.

2. Kinderarbeid of niet?

Opdrachtvorm: debatteren

Duur: +/- 10 minuten

Werkvorm: klassikaal

Doel: leerlingen denken na over wat wel en geen kinderarbeid is.

Elk kind doet weleens een klusje voor zijn/haar ouders. Maar wanneer je daardoor niet meer overdag naar school kunt of als de werkzaamheden schadelijk zijn voor de gezondheid van het kind of zijn/haar ontwikkeling in de weg staat, is er sprake van kinderarbeid. Wat verstaan de leerlingen in uw klas onder kinderarbeid? Ontdek aan de hand van zeven prikkelende stellingen waar de scheidslijn van kinderarbeid ligt. Om de beurt verschijnt er onder de vraag 'Kinderarbeid of niet?' een zin op het digibord. Laat de leerlingen hier een aantal minuten over discussiëren en druk vervolgens op 'ja' (kinderarbeid) of 'nee' (geen kinderarbeid) knop. Als het antwoord goed is, gaan de leerlingen door met de volgende vraag. Bij het verkeerde antwoord krijgen ze de kans om te bespreken en te ontdekken waarom het antwoord niet klopte.

Antwoorden:

1. Dit is geen kinderarbeid. Faiza kookt wel elke avond, maar gaat overdag gewoon naar school toe. Bovendien is het koken niet schadelijk voor haar gezondheid en staat het haar ontwikkeling niet in de weg.
2. Dit is wel kinderarbeid. Doordat Sam overdag het werk van zijn moeder overneemt, kan hij niet naar school toe en zich dus niet ontwikkelen.
3. Dit is wel kinderarbeid. Indria kan niet naar school toe en doet gevaarlijk en zwaar werk dat schadelijk is voor haar gezondheid.
4. Dit is geen kinderarbeid. Jay gaat overdag gewoon naar school en een krantenwijk is niet schadelijk voor zijn gezondheid.
5. Dit is geen kinderarbeid. De klusjes die Mo voor zijn ouders doet staan zijn ontwikkeling niet in de weg en zijn niet gevaarlijk, vies of zwaar.
6. Dit is kinderarbeid. Of Shanti wel of niet naar school gaat, blijft in het midden, maar het werk dat ze doet is gevaarlijk en schadelijk voor haar gezondheid.
7. Dit is geen kinderarbeid. Kato gaat overdag naar school toe en helpt zijn vader alleen met lichte klusjes die niet gevaarlijk of zwaar zijn.

3. Alles over kinderarbeid

Opdrachtvorm: verwerkingsclip en klassengesprek

Duur: +/- 7 minuten

Werkvorm: klassikaal

Doel: leerlingen zijn zich bewust van de scheidslijn tussen wel of geen kinderarbeid.

Nu leerlingen zelf gediscussieerd hebben over wat wel en geen kinderarbeid is, bekijken ze een filmpje waarin Dolores precies uitlegt wat kinderarbeid inhoudt. Ook vertelt ze iets over kindsclaven. Vraag de klas na het kijken van de clip of het beeld dat leerlingen van kinderarbeid hadden nu veranderd is. Wat komt overeen en wat is anders? Eventueel kunt u dieper op het onderwerp ingaan door ook het onderwerp dwangarbeid aan de orde te stellen. In het kader op de volgende pagina leest u hier meer informatie over.

Informatie over dwangarbeid

Wereldwijd verrichten 5,5 miljoen kinderen dwangarbeid, ook wel een moderne vorm van kindslavernij genoemd. Ook op de cacaoplantages in Ivoorkust komt dwangarbeid onder kinderen voor. Vaak zijn zij geronseld door mensenhandelaren die plattelandsdorpen in omliggende landen als Mali, Burkina Faso en Niger afgaan om kinderen onder valse voorwendselen van hun ouders weg te kopen. Maar ook straatkinderen zijn vaak het slachtoffer en worden met een mooi praatje door mensenhandelaren gelokt. Veel boeren verdienen te weinig om volwassen arbeiders in te huren en voelen zich daardoor 'gedwongen' om kinderen in te zetten. De kinderen komen vervolgens in een land terecht waar ze de taal niet spreken, honderden kilometers van huis zijn, lang en keihard moeten werken, mishandeld kunnen worden en gevaarlijk en zwaar werk doen zonder beschermende kleding te dragen. Naar school gaan deze kinderen al helemaal niet en meestal worden ze niet betaald. Omdat de boer ze niet kan of wil betalen. Kinderen die terug willen naar hun ouders kunnen dit daardoor niet betalen. Het ontbreken van goed onderwijs zorgt ervoor dat kinderen het slachtoffer kunnen worden van dwangarbeid. Zij kennen hun rechten niet en hebben geen uitzicht op een betere toekomst. Door te investeren in voorlichting en onderwijs kan de armoedespiraal doorbroken worden en een einde gemaakt worden aan moderne vormen van kindslavernij. (Bron: Terre des Hommes)

4. Kinderarbeid wereldwijd

Opdrachtvorm: doelzoeken

Duur: +/- 7 minuten

Werkvorm: klassikaal

Doel: leerlingen worden zich ervan bewust dat kindarbeid wereldwijd een groot probleem is en kunnen dit plaatsen op een wereldkaart.

Niet alleen in Ivoorkust of in Afrika is kindarbeid een groot probleem, maar in de hele wereld. Naar schatting leven wereldwijd 168 miljoen kinderen in de omstandigheden die wij kindarbeid noemen. Waar kinderen in Afrika vooral op het land worden ingezet, werken kinderen in Azië meer in fabrieken, in India, Bangladesh en Pakistan in de tapijt- en kledingindustrie en in Bolivia, Ecuador en Peru in de mijnbouw. Bespreek dit met de leerlingen na het kijken van het filmpje uit de vorige opdracht. Start vervolgens de digitale opdracht waarbij het scherm gevuld wordt door een wereldkaart. In beeld verschijnt steeds een

nieuwe tekst die kindarbeid in een bepaald land of deel van de wereld beschrijft. Laat de leerlingen het vizier dat naast de beschrijving staat naar de juiste plek op de wereldkaart slepen. Slepen de leerlingen het vizier naar het verkeerde land of werelddeel? Dan gaat het vizier direct terug naar de beginplek. Klopt het wel? Dan krijgt het land of werelddeel een kleurtje en verschijnt er een nieuwe omschrijving met vizier in beeld. Als elke omschrijving naar het juiste werelddeel is gesleept, verschijnt er een pop up die zegt dat alles goed is en kunt u terugkeren naar het hoofdmenu waar u de les kunt vervolgen. (Bron: www.ilo.org)

Cijfers kindarbeid wereldwijd

Kindarbeid is illegaal, vandaar dat het heel lastig is om exacte cijfers te noemen. Toch publiceert de ILO (International Labour Organization) elke drie jaar cijfers die gebaseerd zijn op onderzoeken en schattingen. De meest actuele cijfers komen uit 2013:

- In absolute aantallen heeft Azië de meeste kindarbeiders: 78 miljoen. In percentages is dat 9,3%.
- De landen ten zuiden van de Sahara hebben juist het hoogste percentage kindarbeiders: 21%. Dat komt neer op 59 miljoen kinderen.
- In Latijns Amerika werkt 8,8% van de kinderen, oftewel 13 miljoen.
- In het Midden Oosten en Noord-Afrika is dat 8,4% wat neerkomt op 9,2 miljoen kinderen.
- Wereldwijd werken de meeste kinderen in de landbouw: 98 miljoen wat 59% is. 54 miljoen van de kinderen werkt in de dienstverlenende sector en 12 miljoen in de industriële sector.

(Bron: www.ilo.org)

Antwoorden:

1. Afrika: Ten zuiden van de Sahara werkt maar liefst 1 op de 5 kinderen. Ze doen vooral zwaar en gevaarlijk werk in de landbouw.
2. India: Veel goedkope kleding komt uit dit land. Deze kleding kan gemaakt zijn door kinderen die hier vaak in de kledingindustrie en de tapijtindustrie werken.
3. Bangladesh: Stenen kapotslaan in kleine stukjes. Dat doen kinderen hier in de steengroeven. Het is zwaar en gevaarlijk werk dat zowel door jongens als meisjes gedaan wordt.
4. Zuid-Amerika: Werken in de mijnbouw is zwaar, smerig en gevaarlijk. Toch is bijna 20% van de werknemers in de goudmijnen van Bolivia, Ecuador en Peru tussen de 5 en 17 jaar oud.
5. Azië: In cijfers komt kindarbeid in dit werelddeel het meest voor. 78 miljoen kinderen gaan hier elke dag aan het werk. Dat is 9,3% van alle kinderen die hier wonen. Ze werken vooral in fabrieken.

5. Kinderen hebben rechten

Opdrachtvorm: onderzoeken

Duur: +/-20 minuten

Werkvorm: in groepjes en klassikaal

Doel: leerlingen weten dat kinderen rechten hebben en dat kinderarbeid daarom niet is toegestaan.

Introduceer de term kinderrechten bij de leerlingen. U leest meer over dit onderwerp in onderstaand kader. Laat leerlingen vervolgens in groepjes van vier via internet op zoek gaan naar antwoorden op vragen als: 'Wat zijn kinderrechten?', 'Worden er kinderrechten overtreden als kinderen moeten werken?', 'Welke?' Betrouwbare websites waarop ze het antwoord op deze vragen kunnen vinden zijn: www.kinderrechten.nl, www.krff.nl, www.opschool.amnesty.nl en www.dekinderombudsman.nl. Rond de opdrachten, nadat de groepjes hun antwoord hebben geformuleerd, klassikaal af. Schrijf de bevindingen van de verschillende groepjes op het digibord. En sluit af met de centrale vraag: 'Waarom moeten kinderen toch nog meewerken als er kinderrechten bestaan?' Kunnen de leerlingen deze beantwoorden?

Informatie over het Kinderrechtenverdrag

Op 20 november 1989 werd in New York het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind van de Verenigde Naties (VN) aangenomen. Dit is een afspraak tussen 193 landen en bevat 54 rechten voor kinderen die deze landen (proberen) na (te) leven. Het Kinderrechtencomité dat door de VN is aangewezen, houdt toezicht op het naleven van het Kinderrechtenverdrag. Landen die het Kinderrechtenverdrag ondertekend hebben, moeten elke vijf jaar verslag doen bij het Kinderrechtencomité over de manier waarop de kinderrechten in hun land wel of niet worden nageleefd. Als kinderrechten in een land geschonden worden, kan het Kinderrechtencomité geen straffen opleggen of bindende uitspraken doen, maar dit wel rapporteren aan de VN. Regeringen zullen zoveel mogelijk proberen te voorkomen om geconfronteerd te worden met negatieve rapportages. Daarom zullen ze zich eerder inzetten om overtredingen van kinderrechten aan te pakken in hun land. (Bron: www.kinderrechten.nl)

Antwoorden:

1. De volgende kinderrechten (met name artikel 28, 31 en 32) worden overtreden bij kinderarbeid:

- Artikel 6: Ieder kind heeft recht op leven. De overheid waarborgt zoveel mogelijk het overleven en de ontwikkeling van het kind.
- Artikel 28: Een kind heeft recht op onderwijs.
- Artikel 31: Kinderen hebben recht op rust en vrije tijd.
- Artikel 32: Een kind heeft recht op bescherming tegen kinderarbeid.
- Artikel 35: Een kind heeft recht op bescherming tegen ontvoering en mensenhandel.

2. De belangrijkste oorzaak van kinderarbeid is armoede. Sommige gezinnen zijn zó arm dat de kinderen moeten meewerken om elke dag weer wat te eten te hebben. En veel boeren verdienen nauwelijks genoeg om hun kinderen naar school te sturen. Andere redenen waarom kinderen niet naar school gaan, zijn:

- Ouders kunnen het schooluniform of de schoolboeken niet betalen;
- Er zijn te weinig of niet-geschoolde onderwijzers;
- Scholen zijn te ver weg;
- De weg naar school is gevaarlijk;
- Er zijn te weinig of slechte schoolgebouwen. Of klaslokalen zijn te klein;
- Soms vinden ouders het niet belangrijk dat hun kinderen naar school gaan;
- Door een ramp (oorlog of natuurrampen) worden scholen vernield;
- Er is geen lesmateriaal;
- Er zijn geen (gescheiden) sanitaire voorzieningen op school.

(Bron: Unicef)

Elk jaar wordt op 20 november
De Internationale Dag van de
Rechten van het Kind gevierd.

6. Een schooldag in Ivoorkust

Opdrachtvorm: discussieclip

Duur: +/- 7 minuten

Werkvorm: klassikaal

Doel: de leerlingen kunnen benoemen waarom het zo belangrijk is om naar school te gaan.

Introduceer deze opdrachten door met de leerlingen naar de discussieclip te kijken. Dolores is te gast bij een nieuwe school in Ivoorkust en laat zien wat voor een verschil dat maakt voor de kinderen. Start na het kijken van het filmpje een klassendiscussie. Stel de leerlingen de volgende vraag: 'Waarom is het zo belangrijk dat kinderen naar school gaan?' Leid de discussie door af en toe aanvullende vragen te stellen, als: 'Wat heb je nu aan school?', 'En in de toekomst?', 'Geldt hetzelfde voor kinderen in Ivoorkust?' etc. Houd daarbij onderstaande informatie in het achterhoofd:

Kinderarbeid houdt armoede in stand. Omdat kinderen makkelijk uit te buiten en goedkope arbeidskrachten zijn, worden zij eerder ingehuurd dan volwassenen. Daarmee leidt kinderarbeid tot lagere lonen en hogere werkloosheid onder volwassenen. Kinderen die werken en niet naar school gaan, komen later ook terecht in laagbetaalde banen en vervolgens hun kinderen ook. Zo blijft de vicieuze cirkel van armoede bestaan.

7. Los de puzzel op!

Opdrachtvorm: quizzen

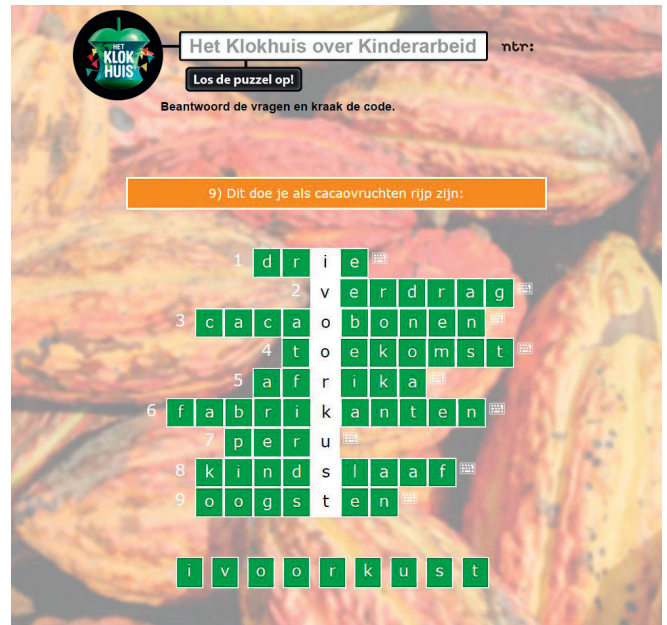
Duur: +/- 10 minuten

Werkvorm: klassikaal

Doel: de leerlingen verwerken en reproduceren wat ze afgelopen lessen geleerd hebben.

Nu de leerlingen bijna alle opdrachten gemaakt hebben, is het tijd om hun kennis op het gebied van cacao-productie, kinderarbeid en kinderrechten te testen. Dat doen ze aan de hand van de kennispuzzel waarin negen vragen over de onderwerpen uit de lessen worden gesteld. Elk antwoord wordt horizontaal in de puzzel ingevuld. Als alle antwoorden goed zijn, verschijnt er een wachtwoord (Ivoorkust) in de verticale balk. Dit wachtwoord hebben de leerlingen nodig om het slotfilmpje te activeren. Als u deze opdracht overslaat, kunt u dit filmpje ook openen bij opdracht 8.

Antwoorden:

8. Op naar een betere toekomst

Opdrachtvorm: evalueren

Duur: +/- 5 minuten

Werkvorm: klassikaal

Doel: de leerlingen evalueren wat ze de afgelopen lessen geleerd hebben en weten hoe je in Nederland kunt bijdragen aan een betere toekomst voor kinderen in Ivoorkust.

In het slotfilmpje (dat leerlingen in opdracht 7 al gezien kunnen hebben) interviewt Dolores verschillende kinderen over waarom ze blij zijn dat ze naar school kunnen en hoe hun toekomst eruitziet. Ze sluit af door te zeggen dat je in Nederland eigenlijk heel weinig hoeft te doen om in Afrika (en andere landen) bij te dragen aan een beter bestaan voor leeftijdsgenoten. 'Je maakt zelf de keuze wat je wel koopt en wat je niet koopt.' Evalueer na het kijken kort met de leerlingen wat ze de afgelopen twee lessen geleerd hebben en hoe we in Nederland kunnen bijdragen aan een betere toekomst voor kinderen in landen als Ivoorkust.

Colofon

Dit lesmateriaal van Het Klokhuis is mede mogelijk gemaakt door Stichting Max Havelaar.

Medewerkers: Jan Pieter Schaap (adjunct eindredacteur), Yvonne Smits (regisseur), Maaïke Witlox (redactie & research), Meike Koster (marketing & communicatie manager Stichting Max Havelaar), Alien Huizing (Supply & Development Manager Stichting Max Havelaar), EDG Media (productie en realisatie lesmateriaal), Pauline de Pater (projectleider EDG Media), Claudia Lagermann (redactie EDG Media).